

Załącznik Nr .....
do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Mroczy
z dnia .....

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI WYRZA

Wyrza, grudzień 2007 rok

SPIS TREŚCI

<u>I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI WYRZA.....</u>	<u>2</u>
1. Historia Wyrzy.....	2
2. Położenie.....	3
3. Dostępność komunikacyjna.....	5
4. Liczba ludności (stan na 31.12.2007r.).....	5
5. Inwentaryzacja zasobów sołectwa.....	5
5.1. Walory środowiska przyrodniczego.....	5
stawy rybne.....	7
5.2. Walory środowiska historyczno-kulturowego.....	7
5.3. Imprezy.....	7
.....	7
5.4. Tereny i obiekty.....	8
5.5. Gospodarka i rolnictwo.....	9
5.6. Ludzie, organizacje społeczne.....	10
6. Jaka jest miejscowość Wyrza?.....	10
7. Analiza SWOT.....	11
<u>II. WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI WYRZA.....</u>	<u>11</u>
2.1. Kierunki rozwoju.....	11
2.2. Wizja rozwoju miejscowości Wyrza (jaka ma być w przyszłości).....	12
2.3. Priorytetowe przedsięwzięcia.....	13
PRIORYTET 1 – Rozwój rekreacyjno – kulturalny.....	13
2.4. Opis planowanych przedsięwzięć.....	13
1. Budowa świetlicy wiejskiej, placu zabaw i boiska do piłki nożnej.....	13

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI WYRZA

1. Historia Wyrzy

Wyrza jest jedną z najstarszych miejscowości w Gminie Mrocza oraz na Krajnie. Na początku ziemie należące do Wyrzy tworzyły jedną całość z Białowieżą, Kaźmierzowem (Kaźmierowem).

Nazwa miejscowości Wyrza wzmiankowana była po raz pierwszy już w XIII wieku. Występowała jako: Vyrsko lub Wirsko (1299r.), Wirsko (1304r.), Vyrza (1469r. i 1578r.), następnie w XIX wieku jako Wyrza, niemieckie Friedrichsberg, później także jako Wyrza oraz Wyrzeckie Huby parafia Mrocza.

Właścicielami Wyrzy byli: biskup poznański w 1304 r., Henryk z Wyrzy w 1432 r., Jan Wyrzyski i Mikołaj Orzelski w 1497r., Witosławscy w 1591r., J. Grafowski w 1773r.. Wieś usytuowana nad rz. Orlą przy drodze lokalnej, w parafii mroteckiej, a w XV i XVI w.

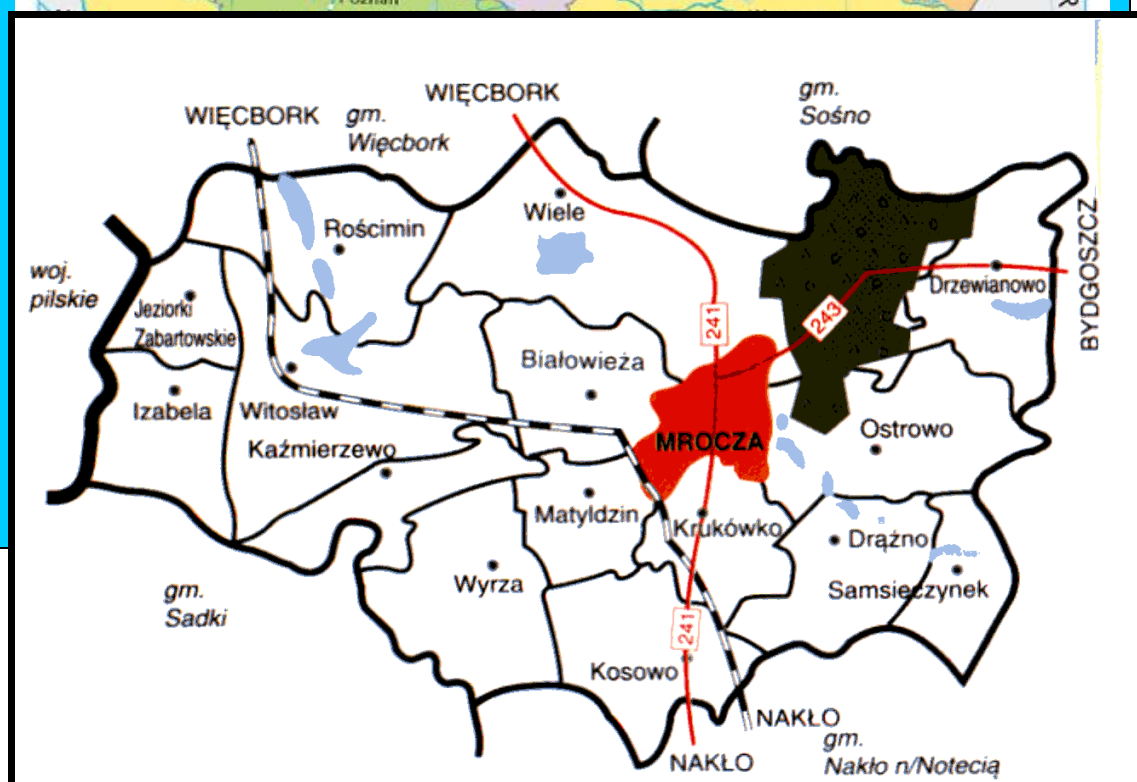
samodzielna parafia (od 1617 r. kościółek został filią kościoła w Mroczy, a w 1653 r, pozostały po nim ruiny); młyn i karczma od XVI w. Dzisiejsze przysiółki: Górka, Janowo, Kolonia Wyrzańska, Pod Małocin, Pod Witosław, Siekierkowo.

Nazwę wsi zalicza się do nazw topograficznych. Istnieje wersja, że pochodzi ona od położenia wsi na wyżu, po staropolsku na wyszu, czyli na wysokim brzegu rzeki Orli. Prawdopodobna jest również wersja, że nazwa pochodzi od prapolskiego wyrazu *wyr* czyli sowa puchacz lub od nazwy charakterystycznego elementu topograficznego, w tym przypadku przepływającej przez okoliczne ziemie rzeczki.

2. Położenie

Miejscowość Wyrza położona jest w województwie kujawsko-pomorskim, powiecie nakielskim, w pd. - zach. części Gminy Mrocza. Graniczy z takimi sołectwami jak: Kaźmierzewo, Matyldzin, Kosowo oraz z Gminą Sadki (Broniewo, Dębowo) i Gminą Nakło (Małocin).

Wieś Wyrza leży ok. 6 km od Mroczy i ok. 10 km od Nakła.

Mapa 2. Położenie miejscowości w Gminie Mroczka

3. Dostępność komunikacyjna

Przez teren sołectwa Wyrza przebiega droga powiatowa o nawierzchni bitumicznej relacji Mrocza – Chrzastowo. Przy drodze powiatowej są dwie wiaty przystankowe, utrzymywane przez sołectwo. Mieszkańcy korzystają z komunikacji zorganizowanej przez PKS i prywatnych przewoźników. Przez teren sołectwa płynie rzeka Orla. Na terenie sołectwa występują drogi gminne o nawierzchni bitumicznej oraz nawierzchni gruntowej.

4. Liczba ludności (stan na 31.12.2007r.)

Nazwa miejscowości	0-5		6-12		13-18		19-60		61-65		Pow.65		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
Wyrza	15	14	18	13	15	19	117	110	9	2	5	22	359

5. Inwentaryzacja zasobów sołectwa

5.1. Walory środowiska przyrodniczego

- lasy, drzewostan dębowy w pobliskim lesie, grzyby
- rzeka Orla

Fot.1.

- centrum wsi

Fot. 2,3,4

- stawy rybne
- ostoja dzikiego ptactwa i zwierzyny leśnej
- żeremie bobrowe

5.2. Walory środowiska historyczno-kulturowego.

- Kościółek – w Wyrzy istniała parafia katolicka (pierwsze wzmianki w 1404r.), w XV i XVI w. samodzielna parafia, od 1617 r. kościółek został filią kościoła w Mroczy, a w 1653 r, pozostały po nim ruiny.
- Kaplica poniemiecka, ewangelicka
- Specyficzne nazwy – Wyrza, Janowo, Siekierkowo

5.3. Imprezy

- okolicznościowe: m.in. Dzień Matki, Dzień Dziecka, Dzień Kobiet
- Dzień Dziecka

Fot. 5. Dzień Dziecka

Fot. 6. Dzień Dziecka

Fot. 7. Dzień Dziecka

5.4. Tereny i obiekty

Mieszkańcy sołectwa mają dostęp do wody do picia i na potrzeby gospodarcze z wodociągu. Nieczystości płynne odprowadzane są do szamb i oczyszczalni przydomowej. Na terenie sołectwa zamontowana jest jedna oczyszczalnia przydomowa. Na terenie wsi znajdują się ogólnodostępne zbiorniki do selektywnej zbiórki odpadów.

Obiekty:

- boisko sportowe
- sklep ogólnospożywczy
- wiaty przystankowe- 2 szt.
- most na rzece Orli – szt.1

5.5. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie wsi Wyrza występują głównie gleby klasy III – VI.

Najczęściej uprawiane są: pszenica, żyto, jęczmień, buraki cukrowe. Hodowane zwierzęta gospodarskie to trzoda chlewna i bydło. Powierzchnia ogółem wynosi 1085,48 ha, w tym użytki rolne 755,08 ha; lasy zajmują 253,81 ha, wody 5,10 ha; nieużytki 36,28 ha. Drogi, budynki oraz inne budowle zajmują 105,14 ha ogółem.

W Wyrzy znajduje się Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjno - Usługowa. W kilku gospodarstwach zainstalowano silosy zbożowe BIN. mają być sprzedane w drodze przetargu jako działki budowlane.

Struktura użytkowania gruntów, bonitacja gleb

Tab. 1. Powierzchnia gruntów [w ha i w %] według sposobu użytkowania

Sołectwo	Użytki Rolne	Lasy (a)	Wody (b)	Nieużytki	Pozostałe Grunty (c)	Grunty ogółem
Wyrza	755,08	253,81	5,10	36,28	35,21	1085,48

a- lasy, tereny zadrzewione, zakrzewione, parki

b- wody stojące, wody płynące, rowy, zbiorniki

c- drogi, budynki, budowle

Tab.2. Powierzchnia gruntów [ha] w poszczególnych klasach bonitacyjnych pod użytkami rolnymi we wsi Wyrza

Sposób użytkowania gruntów	II	III	IV	V	VI	Powierzchnia łączna
Grunty orne	-	386,96	229,29	99,36	16,48	732,09
Łąki	-	-	-	0,30	0,51	0,81
Pastwiska	-	-	7,19	5,17	2,13	14,49
Sady	-	0,97	5,42	1,29	-	7,68
Ogółem w kl. bonit.	-	387,93	241,90	106,12	19,12	755,07

Źródło: Rejonowe Biuro Geodezji i Kartografii w Nakle n / Notecią

5.6. Ludzie, organizacje społeczne

1. Koło Gospodyń Wiejskich – powstało w 2007 r.
2. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjno – Usługowa
3. Klub Seniora

6. Jaka jest miejscowość Wyrza?

Co ją wyróżnia?	Jedna z najstarszych miejscowości w Gminie, piękne położenie w terenie, wysokotowarowe rolnictwo, hodowla trzody chlewnej i bydła
Jakie pełni funkcje?	Wieś rolnicza, mieszkalne
Kim są mieszkańcy?	Głównie rolnicy indywidualni oraz członkowie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjno – Usługowej (RSPU Wyrza) – ok. 15 mieszkańców wsi jest zatrudnionych, robotnicy budowlani (3 firmy budowlane)
Co jest podstawą utrzymania?	RSPU Wyrza, indywidualne gospodarstwa rolne
W jaki sposób są zorganizowani mieszkańcy?	Aktywnie działającemu sołtysowi udaje się zaangażować do pracy na rzecz wsi coraz więcej osób, KGW
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Podczas zebrań sołeckich
Jak wygląda nasza wieś?	Centrum wsi posiada zabudowę zwartą, zadbane oraz gospodarstwa rolne – zabudowa rozproszona.
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	Dożynki Gminne
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Wieś średnio zadbane
Jakie jest rolnictwo?	Zróżnicowane, w zależności od rodzaju gleb
Jakie są powiązania komunikacyjne?	PKS Wyrza – Mrocza, Wyrza - Nakło
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Rada Sołecka organizuje imprezy okolicznościowe, zimą kulig, latem różne konkursy i zabawy sportowo- rekreacyjne

7. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - nieskażone środowisko naturalne (rzeka, lasy, stawy rybne, grzyby) - rolnictwo - duża aktywność mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsca, którym mieszkańcy mogliby się spotkać, organizować wspólne przedsięwzięcia (brak świetlicy wiejskiej) - brak bezpiecznego miejsca zabaw dla dzieci (brak placu zabaw) - brak boiska sportowego we wsi - słaba jakość dróg - słaba dostępność komunikacyjna
MOŻLIWOŚCI/SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - fundusze strukturalne - rozwój agroturystyki, turystyki wiejskiej	<ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa - ucieczka młodych ludzi do większych miast i za granicę Polski

II. WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI WYRZA

2.1. Kierunki rozwoju

Wieś zadbana i radosna = nasza mała ojczyzna

Marzę aby moja wieś była zadbana, a mieszkańcy zaangażowani w upiększanie, rozwój i wszelkie inicjatywy na rzecz swojej wsi. Aby była miejscowością, w której młodzież pragnie żyć

Byłbym szczęśliwy gdyby nasza młodzież zdobyła jak najwyższe wykształcenie, aby mogła znaleźć pracę i godnie żyć. Gdyby w naszej wsi była świetlica wyposażona w komputer.

2.2. Wizja rozwoju miejscowości Wyrza (jaka ma być w przyszłości)

Co ma ją wyróżniać?	Zadbane obejścia, godnie żyjący mieszkańcy, zadbane, zielone i ukwiecone centrum wsi
Jakie ma pełnić funkcje?	Dawać mieszkańcom utrzymanie, warunki do wypoczynku i relaksu
Kim mają być mieszkańcy?	Wykształconymi, pracowitymi oraz zaangażowanymi w rozwój wsi
Co ma być podstawą utrzymania?	Praca w rolnictwie oraz przedsiębiorczość prywatna
W jaki sposób na być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Powołanie stowarzyszeń działających na rzecz rozwoju wsi (powołano KGW w 2007r.), Klub Seniora
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Poprzez zebrania sołeckie, zebrania KGW oraz stowarzyszeń
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Estetyczna, zadbana, tereny zielone w centrum wsi, zadbane obejścia i mieszkania
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	KGW, Dożynki, święta państwowe i lokalne (np. wspólne witanie Nowego Roku, witanie wiosny)
Jak mają wyglądać mieszkania i gospodarstwa?	Mieszkania odświeżone, zadbane, przed domem ogródki pełne krzewów i kwiatów, zadbane trawniki
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Zadbana wieś, przy drogach wycięte zbędne krzewy, wykoszone rowy
Jakie ma być rolnictwo?	Rolnictwo powinno być wysokotowarowe, zmechanizowane i ekologiczne
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Aby była możliwość swobodnego przemieszania się do większych miast – Mroczy i Nakła
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Planujemy stworzenie placu zabaw dla dzieci. Zajęcia świetlicowe, rekreacyjno – sportowe, dyskoteki

2.3. Priorytetowe przedsięwzięcia

PRIORYTET 1 – Rozwój rekreacyjno – kulturalny

Cel 1: Budowa świetlicy wiejskiej   lata: 2008 – 2010, planowany koszt: 200 000,00 zł

Cel 2 : Budowa placu zabaw   2008 rok, planowany koszt: 20 000,00 zł

Cel.3: Budowa boiska do piłki nożnej   2008 rok, planowany koszt: 50 000,00 zł

Cel 4 : Wyremontowanie kaplicy

PRIORYTET 2 – Wygląd i bezpieczeństwo wsi

Cel 1: Oświetlenie – instalacja kilkunastu punktów świetlnych

Oświetlenie drogi do Małocina, Kaźmierzowa, Dębowa, centrum Siekierkowa
- 2008 rok, planowany koszt: 50 000,00 zł

Cel 2 : Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej

Cel 3 : Modernizacja drogi – od drogi powiatowej z centrum wsi do Broniewa
- rok 2009, planowany koszt: 200 000,00 zł

2.4. Opis planowanych przedsięwzięć

1. Budowa świetlicy wiejskiej, placu zabaw i boiska do piłki nożnej

Plan Rozwoju Miejscowości Wyrza jako jedno z priorytetowych zadań zakłada rozwój rekreacyjno – kulturalny wsi m.in. poprzez budowę świetlicy wiejskiej, plac zabaw dla dzieci oraz boiska do piłki nożnej. Brak jest w Wyrzy świetlicy wiejskiej, miejsca spotkań i integracji mieszkańców wsi, miejsca organizacji czasu wolnego dzieci i dorosłych. Dzięki funkcjonowaniu świetlicy mieszkańcy wsi będą mogli spotykać się na imprezach integrujących społeczność wiejską.

Z kolei budowa boiska oraz placu zabaw pozwoli na aktywne spędzanie czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.

2. Wygląd i bezpieczeństwo wsi

Wykonanie oświetlenia drogi do Małocina, Kaźmierzowa, Dębowa, centrum Siekierkowa, budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej oraz modernizacja drogi (od drogi powiatowej z centrum wsi do Broniewa) w znacznym stopniu poprawi bezpieczeństwo mieszkańców i jakość przemieszczania się, a także przyczyni się do wzrostu jakości i atrakcyjności wsi.